

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

# **СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 22 квітня 2026 року*

**Том 2**

Одеса  
2026

УДК 34:004:316.4(477)  
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.  
ISBN 978-617-8763-16-9**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

*Матеріали видано в авторській редакції.*

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026  
© Автори статей, 2026

|                                                                                                                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Давидова Ірина Віталівна, Зубар Володимир Михайлович</b><br>СМАРТ-КОНТРАКТИ В КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ .....                                                                               | 60  |
| <b>Сафончик Оксана Іванівна</b><br>ДО ПИТАННЯ ПРИПИНЕННЯ СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ НА НЕРУХОМО МАЙНО<br>ТА ОБ'ЄКТИ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....                       | 63  |
| <b>Токарева Віра Олександрівна</b><br>ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО БІОМЕТРИЧНОГО<br>ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ .....                                                                              | 68  |
| <b>Chanysheva Alina Rashydivna</b><br>SECURITY INTERESTS UNDER ENGLISH LAW, CIVIL CODE OF UKRAINE AND DRAFT CIVIL<br>CODE OF UKRAINE .....                                                         | 72  |
| <b>Адамова Олена Семенівна</b><br>ПРИВАТНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В<br>УКРАЇНІ .....                                                                            | 75  |
| <b>Бабич Ірина Григорівна</b><br>МАКСИМИ СІМЕЙНОГО ПРАВА У РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ .....                                                                                                        | 78  |
| <b>Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна</b><br>ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ СПАДКОВОГО ТА ШЛЮБНОГО ДОГОВОРІВ .....                                                                                             | 82  |
| <b>Глиняна Катерина Михайлівна</b><br>РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ТА ЗАХИСТІ ТВОРЧИХ ПРАВ ДІТЕЙ ...                                                                                   | 84  |
| <b>Завальнюк Сергій Володимирович</b><br>ПОНЯТТЯ ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЇХ<br>СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ СУМІЖНИМИ ПРАВОВИМИ КАТЕГОРІЯМИ. ....                                      | 87  |
| <b>Калітенко Оксана Михайлівна</b><br>ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ КАТЕГОРІЇ ВРАЗЛИВОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ<br>ПРАВІ: ДО ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛІСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ .....                               | 90  |
| <b>Кривенко Юлія Василівна</b><br>ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА: ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ<br>ПРИРОДИ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ .....                                             | 93  |
| <b>Матійко Микола Володимирович</b><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СІМЕЙНОГО ПРАВА .....                                                                                               | 96  |
| <b>Мельник Олександр Володимирович</b><br>ПРАВОВИЙ СТАТУС ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ: ГАРАНТІЇ<br>ЗАХИСТУ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ .....                             | 100 |
| <b>Омельчук Олександр Сергійович</b><br>ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ КОПІЙ ОСОБИ<br>ТА АВАТАРІВ .....                                                                            | 103 |
| <b>Орзіх Юрій Геннадійович</b><br>НОТАРІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ТА СПАДКОВИХ ПРАВ ПРИВАТНОЇ<br>ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ .....                                | 105 |
| <b>Оскілко Олексій Олегович</b><br>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ<br>ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЦИВІЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА<br>ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ..... | 109 |
| <b>Павлова Вікторія Георгіївна</b><br>ПРИНЦИП ОХОРОНИ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СТОРІН СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ .....                                                                                           | 112 |
| <b>Фасій Богдан Володимирович</b><br>ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДУ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІД ВПЛИВОМ<br>ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ .....                                                          | 114 |

7. Старчук О. Принципи сімейного права України: загальнотеоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Вип. 21. Ч. 1 Т. 1. С. 267.

8. Сафончик О. В. Вплив римського приватного права на формування інститутів шлюбу та фактичних шлюбних відносин в Україні. URL: [https://yurvisnyk.in.ua/v1\\_2025/20.pdf](https://yurvisnyk.in.ua/v1_2025/20.pdf) (дата звернення: 06.04.2026).

**Ключові слова:** принципи, максими, сімейне право, цивільне право, римське право.

**Key words:** principles, maxims, family law, civil law, roman law.

**Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри приватного права, кандидат юридичних наук, доцент*

## **ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ СПАДКОВОГО ТА ШЛЮБНОГО ДОГОВОРІВ**

Окремі аспекти спадкового та шлюбного договорів відіграють значну роль у системі приватноправового регулювання майнових відносин, адже ці правові механізми надають сторонам можливість самостійно визначати правову долю свого майна та врегульовувати взаємні права і обов'язки. Водночас їхня правова природа, функції та сфери застосування суттєво різняться, що підкреслює важливість їхнього всебічного наукового вивчення.

Спадковий договір, регулюється нормами Цивільного кодексу України та представляє собою особливий вид цивільно-правового договору, який об'єднує аспекти зобов'язальних і спадкових правовідносин. Його сутність полягає в тому, що одна сторона, відчужувач, бере на себе зобов'язання передати належне їй майно у власність іншій стороні, набувачеві, після своєї смерті. У свою чергу, набувач зобов'язаний виконувати дії майнового або немайнового характеру, визначені умовами договору. Важливою рисою спадкового договору є те, що передача права власності здійснюється не через процедуру спадкування, а на основі договору. Це надає документу окреме юридичне значення та робить його відмінним від інституту заповіту.

Відомий цивіліст Р. А. Майданик, аналізуючи юридичні особливості спадкового договору, вказує, що цей вид правочину може бути як безоплатним, так і оплатним. Його сутність полягає в передачі майна після смерті відчужувача, з одночасним покладенням на набувача зобов'язань виконувати певні дії майнового чи немайнового характеру відповідно до волевиявлення відчужувача [1, с. 92].

В свою чергу, шлюбний договір, передбачений положеннями Сімейного кодексу України та є ефективним інструментом для регулювання майнових відносин між подружжям або особами, які мають намір укласти шлюб. Основне його завдання – визначати, змінювати чи припиняти майнові права й обов'язки сто-

рін, зокрема стосовно правового режиму майна, порядку його використання, а також розподілу доходів і витрат. На відміну від спадкового договору, шлюбний договір не створює правових наслідків щодо розпорядження майном після смерті, а діє головним чином у період існування шлюбу або після його припинення.

Як зазначають вчені В. М. Білоусов та В. А. Дмитришена, наразі не існує чіткого визначеного нормативного поняття шлюбного договору. У зв'язку з цим, у доктрині сімейного права спостерігаються різні підходи до його тлумачення. Зокрема, шлюбний договір розглядається як цивільно-правова угода, заснована на домовленості між нареченими або подружжям щодо встановлення їхніх майнових прав і обов'язків як у період існування шлюбу, так і після його припинення [2, с. 107].

Розглядаючи правову природу обох договорів, варто підкреслити, що спадковий договір має відкладений характер реалізації, оскільки його основний правовий наслідок – перехід права власності, а це настає лише після смерті відчужувача. Водночас шлюбний договір носить переважно регулятивний характер і слугує упорядкуванню майнових відносин між подружжям вже в процесі їхнього спільного життя. Також слід звернути увагу на те, що спадковий договір має перевагу над заповітом щодо майна, яке зазначене у цьому договорі. Це забезпечує стабільність договірних умов і підсилює захист інтересів набувача.

Основними проблемами укладання шлюбного договору є наступні.

По-перше, однією з найпоширеніших проблем виявляється недостатній рівень правової обізнаності сторін щодо суті та можливих наслідків укладення такого договору. Сторони сприймають його як просту формальність або навіть як прояв недовіри між партнерами, що негативно позначається на готовності домовлятися та на якості узгоджених положень.

По-друге, складнощі у визначенні справедливих та збалансованих умов можуть стати причиною конфліктів між подружжям. Існує ризик внесення до договору положень, які ставлять одну зі сторін у не вигідне матеріальне становище. Це суперечить вимогам Сімейного кодексу України та може слугувати підставою для визнання документа недійсним.

Також, актуальною є проблема зміни чи розірвання шлюбного договору. У випадках, коли змінюються життєві обставини, такі як народження дитини чи суттєві зміни в майновому стані, сторони не завжди здатні домовитися про необхідні коригування. Це часто призводить до виникнення судових спорів.

Підсумовуючи, хотілося б зазначити, що спадкові та шлюбні договори, хоча й мають спільну договірну форму, суттєво відрізняються за своїм функціональним призначенням, часом настання правових наслідків та сферою правового регулювання. Їхнє вивчення сприяє глибшому розумінню механізмів реалізації принципу свободи договору в цивільному та сімейному праві України.

#### ***Список використаних джерел:***

1. Майданик Р. А. Спадковий договір у цивільному праві України. *Університетські наукові записки*. 2007. № 2. С. 90-105.

2. Білоусов В. М., Дмитришина В. А. Шлюбний договір в Україні: практичне втілення. *Юридичний вісник*. 2016. № 4 (41). С. 105-108.

3. Берназ-Лукавецька О. М. Спадковий та шлюбний договір як засоби забезпечення інтересів фізичних осіб: український та міжнародний досвід. *Часопис цивілістики*. 2025. № 58. С. 37-41. URL: <https://clj.nuoua.od.ua/archive/58/11.pdf>

**Ключові слова:** договір, шлюбний договір, спадковий договір, сторони договору, спадкування.

**Key words:** contract, marriage contract, inheritance contract, parties to the contract, inheritance.

*Глиняна Катерина Михайлівна*

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри приватного права, кандидат юридичних наук, доцент*

## **РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ТА ЗАХИСТІ ТВОРЧИХ ПРАВ ДІТЕЙ**

У сучасному суспільстві неповнолітні особи стали активними учасниками процесу створення контенту, їх твори часто стають об'єктами права інтелектуальної власності, однак при цьому вони не завжди усвідомлюють важливість захисту своїх прав. Більшість дітей не мають достатньо знань щодо авторських прав, патентних прав та інших питань щодо права інтелектуальної власності, що робить їх вразливими до порушень, зловживання з боку дорослих або комерційних структур. У таких умовах роль громадських організацій, які здійснюють правову допомогу та освітні ініціативи, стає надзвичайно важливою для забезпечення захисту прав неповнолітніх та формування у них правової культури.

В умовах сьогодення, громадські організації можуть здійснювати важливу роль у контролі за дотриманням правових норм щодо інтелектуальної власності. Вони мають можливість виступати посередниками між неповнолітніми, законними представниками, державними органами та комерційними підприємствами, допомагаючи при врегулюванні конфліктів, надаючи інформацію щодо законодавства, законодавчих ініціатив та сприяючи розвитку системи правової охорони. Такі організації виконують кілька основних функцій, серед яких правовий супровід, освітні програми та моніторинг правопорушень. Підтримка неповнолітніх в процесі здійснення творчої або інтелектуальної діяльності та в процесі реалізації прав на об'єкти права інтелектуальної власності є необхідною складовою, оскільки неповнолітні часто не здатні в повній мірі розуміти юридичні наслідки своїх дій або наслідки порушень їх прав інтелектуальної власності. Громадські організації можуть виступати в ролі правових консультантів, організаторів тренінгів та кампаній, спрямованих на підвищення правової обізнаності серед неповнолітніх та їх законних представників.